

Verslag van de 241ste vergadering van The Dickens Fellowship Haarlem Branch.

In een aandachtig Kraantje Lek verzamelden zich 16 leden en een balsturige jongere. De president heet allen welkom op dit mooie weekend; hij blijft de opkomst overweldigend vinden. Dan deelt hij mee dat de spreker voor deze middag verstek laat gaan. Hij verblijft nog steeds op een vliegveld in Zuid Afrika waar er druk aan zijn toestel zou worden gesleuteld en er ook sprake zou zijn van een leuke band, waardoor er vertraging is ontstaan. Gelukkig is het bestuur er, middels de penningmeester in geslaagd voor vanmiddag een vervangende lezing gereed hebben. Geen 'Dickens in het Digitale Tijdperk', maar "Dickens en Humor". De secretaris meldt dat er weer eens een "flu-like illness" onder de leden heerst. Hij geeft desgevraagd uitleg over de situatie rond Trouw Moet Blijcken, dat nog wel even dicht blijft en meldt dat er inmiddels een alternatieve locatie is gevonden voor 13 december. De editor is niet aanwezig maar er is wel weer een nieuwe uitgave van The Dutch Dickensian.

Waarna de president het woord aan de spreker voor deze middag, de heer Kooiman, die het dus gaat hebben over Dickens en humor. Dickens, zo stelt spreker, is volgens vele Engelsen de grootste humorist sinds Shakespeare. Het werk van Dickens wordt daar ook wel een monument van humor genoemd. Maar wat is dan die humor, zo vraagt hij zich af, want humor is moeilijk te definiëren. Hij haalt ons medelid Paul Ferdinandusse aan, die zich voor een lezing eens verdiepte in een werkje van Staverman over humor en niet verder kwam (Staverman dan, niet Ferdinandusse) dan dat het leven vol is van jammer en goeds; en dat je dat maar moet aanvaarden. Bomans had er zelfs over dat humor het meest floreert in een maatschappij in staat van ontbinding. Maar humor is ook lachen en zo vraagt spreker zich af welke van Dickens' lezingen de meeste lachlust opwekten. Het populairs blijken de "Trial in Pickwick" en "Bob Sawyers' Party". Maar ook "Dr. Marigold" wekte de lachlust op hoewel dit vergezeld werd door een enkele traan.

Van dat lachen in die tijd moeten we ons niet al te veel voorstellen, aldus Kooiman. In het Victoriaanse Engeland kwamen de betere standen niet verder dan slechts glimlachen. Alleen het gemene volk bulderde er wel op los, vooral in de publiekstheaters. Het zal niet. Het publiek dat de lezingen van Dickens bijwoonde was over het algemeen een rustig publiek. Er waren doorgaans veel geestelijken onder hen. Bij Dickens kom je ook geen vulgaire grappen tegen. "Nothing that will bring a blush to the young person's cheeks." Malcolm Andrews heeft een werkje gepubliceerd over "Dickensian and Laughter". Daarin vraagt hij zich af hoe dat allemaal in zijn werk ging. Andrews besteedt zelfs een heel hoofdstuk aan de fysieke processen die optreden bij de lach. Verder citeert hij vooral uit de Pickwick Papers. Spreker meent dat veel humor in het werk van Dickens is terug te leiden tot de scherpe observaties die hij maakte van de karakters en eigenaardigheden van mensen. Zoals Dickens die beschrijft, zo zie je hen ook voor je. Niet zelden stond Dickens voor de spiegel om een karakteristieke houding zelf aan te nemen, die bij zo'n personage paste. Spreker geeft als voorbeelden Mrs. Tox en dr. Blimber.

Een ander humorvol aspect bij Dickens is dat hij personages onbewust langs elkaar laat praten. Spreker noemt als voorbeelden James Harthouse en Mrs Sparsit en ook Mr. Pickwick en Mrs. Bardell in hun beroemde dialoog waarbij Mrs. Bardell meent dat er sprake is van een huwelijksaanzoek terwijl Pickwick Sam Weller in dienst wil nemen.

Maar soms is dat langs elkaar heen praten wel bewust. Zo doet de zalvende Pecksniff net alsof hij oude Martin Chuzzlewit niet begrijpt. Verder refereert Kooiman nog aan het bezoek van Florence Dombey aan Captain Cuttle en de conversatie die zij voorafgaand heeft, of eigenlijk die haar bediende Suzan Nipper heeft, met Mrs. Mc Stinger.

Maakt Dickens nu iedereen maar bespottelijk, nee zo stelt spreker. Er is juist veel sympathie. Scherper is Dickens bij de observatie en confrontatie met hoogwaardigheidsbekleders.

Kooiman geeft nog een voorbeeld van de humor van hoe de humor van Dickens tot uiting komt in de in memoriam van zijn raaf.

Hij sluit af met een opmerking over de Nederlandse vertalingen van Dickens. Vooral die van Mensink vindt hij mooi. Maar waar Dickens op veel momenten in zijn werk personages met een accent laat spreken, spreekt in de Nederlandse vertaling iedereen perfect Nederlands. Pas Dabekaussen heeft in de vertaling van Great Expectations de personages met accent laten spreken.

Waarna er vragen en opmerkingen zijn.

Mevrouw Adolfs heeft het over een brief die Henry VIII schreef aan de Franse koning met het verzoek om een dame te sturen maar die kon daar geen gevolg aan geven want hij kende niemand met twee hoofden.

De president stelt dat de humor van Dickens actueel en oprecht blijft, in zijn gehele werk.

De heer De Bruin denkt dat humor de zaken van de kwetsbare kant laten zien

De heer Sonneberg meent dat Great Expectations doorspekt is met tegenstellingen en wijst op Wemmick die iedereen alles afneemt die hij in de gevangenis bezoekt.

Waarna mevrouw Bouwens nog filosofeert over de mythe van het lezen.

President dankt spreker voor de geweldige lezing waarop de gerant de bestellingen opneemt.

Waarna wij aan tafel gaan.

De president vraagt zich af wat het meest humoristisch stukje is in het werk van Dickens.

Waarop de heer Burden “Janet, donkeys” roept, maar het kan zijn dat hij in verwarring was gebracht door de geit van Kraantje Lek die al geruime tijd in verwondering naar binnen staart.

Het is de president verder opgevallen dat de oplage van de Pickwick Papers verhonderdvoudigde toen Sam Weller werd geïntroduceerd.

De penningmeester vraagt zich af of er humor te vinden is in Barnaby Rudge. De secretaris antwoordt dat Dennis the Hangman onnavolgbaar is met zijn “worked them off in a proper Protestant way”. Daarnaast noemt hij nog Jingle en Dr. Slammer als het voorbeeld van personages die langs elkaar heen praten.

De heer Louridtz heeft het over het kookboek van Mrs. Dickens dat alleen al komisch genoeg is door het feit dat zij voor elk gerecht een kilo suiker meende nodig te hebben. Hij is er van overtuigd dat Dickens dit geschreven moet hebben.

Het valt de heer Ferdinandusse op dat er dames zijn die lachen in het openbaar. Of hij doelt op vroeger of nu blijft onduidelijk. Daarnaast heeft hij een bekentenis af te leggen; hij is de bezitter van een zogenaamde e-reader. Hij heeft daar voor 3 euro het complete werk van Dickens opgezet en ook nog eens dat van Shakespeare, want als je eenmaal bezig bent voor die prijzen dan vallen alle remmingen weg.

De president spreekt over de stomme Portugese film over Hard Times die de heer Van Kessel ons in 1997 nietsvermoedend voorschotelde om ons in een volledige staat van verwildering achter te laten, omdat niemand er iets van begreep.

Volgens de heer Ferdinandusse heeft men in Zuid Afrika iets vergelijkbaars gedaan met Oliver Twist, en sinds die tijd zit dat land in een slop en regent het vertragingen.

De heer Sonneberg meent dat Dickens een goede zakenman was maar de heer De Bruin denkt dat Dickens het op dat gebied juist van adviseurs als John Forster moest hebben omdat hij zelf weinig inzicht had.

Mevrouw Van Aalst heeft het over de beschrijving van Amerikanen door Dickens.

De heer Sonneberg vraagt zich af of kinderen nog wel willen lezen en denkt dat Dickens meer door de oudere generatie gelezen wordt.

Waarop de president de bijeenkomst besluit met de mededeling dat het weer een gezellige bijeenkomst was en dat wij zo oud zijn als wij ons voelen; maar zijn stem klinkt schrill.